

Zanegowanie skutków prawnych uchwały sprzecznej z ustawą - wyrok SN**Karol Jakubas, [prawnik Kraków](#), Rödl & Partner**

Do zanegowania skutków prawnych uchwały sprzecznej z ustawą nieodzowne jest wydanie na żądanie określonego podmiotu wyroku sądowego. Dopóki nie ma prawomocnego wyroku stwierdzającego nieważność uchwały, dopóty skutki prawne uchwały muszą być respektowane.

Tak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku IV CSK 100/18 z 14 lutego 2019 r.

Powód – syndyk masy upadłości W. P. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą „S.” wniósł 10 marca 2010 r. pozew przeciwko: „M.” sp. z o.o. oraz L. P. o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne. Sąd okręgowy oddalił powództwo w stosunku do L. P., uznając częściowo żądania względem „M”. Apelację pozwanego M. od wspomnianego wyroku sąd apelacyjny oddalił. W kasacji podniesiony został m.in. zarzut naruszenia trybu podejmowania uchwał w spółce z o.o. Odniesiono go do uchwały zgromadzenia wspólników z dnia 15 kwietnia 2010 r. o powołaniu J. P. na stanowisko prezesa zarządu pozwanej spółki.

Sąd Najwyższy wskazał, że wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą uczestniczyć w zgromadzeniu wspólników oraz wykonywać prawo głosu przez pełnomocników. Pełnomocnikiem nie może być członek zarządu ani pracownik spółki (art. 243 § 1 i 3 K.s.h.). Przepisy te na podstawie art. 243 § 4 K.s.h. stosuje się również do wykonywania prawa głosu przez innych przedstawicieli. Dotyczy to także rodziców małoletnich wspólników pozostających pod władzą rodzicielską. Zgodnie z art. 98 § 1 K.r.o., rodzice są przedstawicielami ustawowymi dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską, a każde z nich może działać samodzielnie. Przypadek reprezentowania przez jedno z rodziców kilku małoletnich dzieci, wspólników spółki z o.o. w głosowaniu nad uchwałą zgromadzenia wspólników nie mieści się w hipotezie normy art. 98 § 1 pkt 2 K.r.o. Uchwała zgromadzenia wspólników, także w takim przypadku, jest czynnością (organizacyjną lub prawną) spółki z o.o. a nie czynnością między wspólnikami. Pracownik dodatkowo wystąpił przeciwko pracodawcy do sądu rejonowego żądając na podstawie art. 415 Kodeksu cywilnego zasądzenia na jego rzecz odszkodowania uzupełniającego w kwocie 85 442,57 zł za szkody majątkowe wywołane deliktowym rozwiązaniem stosunku pracy oraz zadośćuczynienia w kwocie 15 000 zł z tego samego tytułu.

Art. 243 § 3 i 4 K.s.h. konstytuuje zakaz reprezentowania wspólnika na zgromadzeniu wspólników w charakterze przedstawiciela przez członka zarządu lub pracownika spółki. Ma on na celu przeciwdziałanie możliwości wpływania nadzorowanego (członka zarządu, pracownika spółki) na nadzorującego (zgromadzenie wspólników). Zapobiega również stwarzaniu fikcji działania zgromadzenia wspólników poprzez podejmowanie uchwał przez członków zarządu. W ostateczności, przeciwdziała powstawaniu konfliktu nakazu działania przez członków zarządu i pracowników w interesie spółki z nakazem działania przedstawiciela w interesie reprezentowanego wspólnika. Ze względu na stypizowanie interesów objętych ochroną, przepisy te odnoszą się do każdego przypadku pełnienia na zgromadzeniu wspólników funkcji przedstawiciela wspólnika przez członka zarządu lub pracownika spółki. Należy dodać, że M. P. będąca pracownikiem pozwanej spółki, nie mogła ze względu na zakaz z art. 243 § 3 i 4 K.s.h. jako przedstawicielka ustawowa skutecznie reprezentować małoletnich dzieci w głosowaniu nad uchwałą.

Uchwały zgromadzenia wspólników niewątpliwie nie powinny naruszać wymagań ustawy. To jednak nie przesądza jeszcze o bezwzględnej nieważności uchwały sprzecznej z ustawą. Względ na pewność i bezpieczeństwo obrotu, przemawia za tym, aby konsekwencją wadliwości uchwały zgromadzenia wspólników na skutek naruszenia wymagań ustawy nie była bezwzględna nieważność tej uchwały. Ustawodawca przyjął w tym zakresie w art. 252–254 K.s.h. rozwiązanie przewidujące stwierdzenie nieważności sprzecznej z ustawą uchwały wspólników spółki z o.o. przez sąd na określonych w tych przepisach zasadach. Regulacja zawarta w art. 252–254 K.s.h. zakłada, że do zanegowania skutków prawnych uchwały sprzecznej z ustawą nieodzowne jest – co do zasady – wydanie na żądanie określonego podmiotu zgłoszone w stosownym terminie odpowiedniego wyroku sądowego. Dopóki nie ma prawomocnego wyroku stwierdzającego nieważność uchwały, dopóty skutki prawne uchwały muszą być respektowane.

KOMENTARZ EKSPERTA

KAROL JAKUBAS, PRAWNIK W KRAKOWSKIM BIURZE RÖDL & PARTNER

Z perspektywy spółki kapitałowej warto mieć na uwadze potencjalne konsekwencje podjęcia uchwały przez zgromadzenie wspólników w sposób niezgodny z ustawą. Często bowiem rozważania te, niesłusznie kończą się na ocenie ryzyka złożenia wniosku o uchylenie uchwały bądź powództwa o stwierdzenie jej nieważności. Zgodnie z przyjętą przez polskiego ustawodawcę konstrukcją, uchwały zgromadzenia wspólników podjęte z naruszeniem przepisów ustawy co do zasady pozostają ważne, chyba że zostaną one wzruszone w trybie przewidzianym ustawą. Przede wszystkim odbywa się to przez wytoczenie przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności podjętej uchwały. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może do tego dojść w terminie sześciu miesięcy od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później niż z upływem trzech lat od dnia jej powzięcia. Do wytoczenia powództwa legitymowany jest zarząd, rada nadzorcza, komisja rewizyjna oraz wspólnicy w przypadkach wskazanych w art. 250 k.s.h. Uzasadnieniem przyjęcia konstrukcji wzruszalności uchwał przez polskiego ustawodawcę jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego. Nie oznacza to jednak, że osoba trzecia, której interes prawny został naruszony przez uchwałę zgromadzenia wspólników, pozbawiona jest możliwości skutecznego jej zakwestionowania. W kontekście komentowanego orzeczenia istotny jest fakt, że do podniesienia zarzutu bezskuteczności uchwały może dojść również w toku dowolnego postępowania, także przez osobę pozbawioną legitymacji czynnej w myśl przepisu art. 250 K.s.h. Stanowisko to potwierdził SN w wyroku 26.04.2017 r. sygn. akt I CSK 639/16. Strona, której interes prawny, wyrażony wnioskami procesowymi, został naruszony podjęciem niezgodnej z prawem uchwały zgromadzenia wspólników, może w toku postępowania we własnej sprawie, bez ograniczeń czasowych podnieść zarzut nieważności tej uchwały. Należy podkreślić, że w przypadku uznania przez Sąd takiego zarzutu, uchwała przestaje wiązać jedynie osobę, która taki zarzut podniosła i jedynie w zakresie wyznaczonym granicami danego postępowania. W pozostałym zakresie niezgodna z ustawą uchwała, która nie została uznana za nieważną na skutek powództwa z art. 252 K.s.h., wiąże zarówno wspólników, organy spółki jak i osoby trzecie.

Źródło: <https://www.rp.pl/Firma/302279943-Zanegowanie-skutkow-prawnych-uchwaly-sprzecznaj-z-ustawa---wyrok-SN.html?cid>